

Müjteba Hamaneý hakykatdanam kakasynyň taýynlanýarmy?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Müjteba Hamaneý hakykatdanam kakasynyň ýerine taýynlanýarmy?
MÜJTEBA HAMANEÝ HAKYKATDANAM KAKASNYŇ ÝERINE TAÝÝNLANÝARMY?

Hiç hili resmi ygtyýarlygy bolmasa-da, ýurduň iň täsirli güýcileriniň biri.

Wertolýotyň awariýa uçramagynyň ýöne bir awariýa däldigini pikir edýänleriň aklyndaky gümanlanýanlaryň birem Müjteba Hamaneý (AP/Arhiwi)

Eýranyň prezidenti Ibrahim Reisiniň ölümü bilen birlikde ýurduň hökümétine degişli soraglar orta atylanda, iň köp ady tutulanlaryň birem Dini lideriň oglы Müjteba Hamaneý boldy.

Hiç hili resmi wezipesi bolmasa-da, ýurduň iň täsirli

güýçleriniň biri ýaly bolip görülyän Hamaneý eýranylaryň köpüsi üçin syrlylygyny saklaýar. Ol köpcüligiň öñünde-de görnenok, çykyşam edenok.

ABŞ-nyň «Wall Street Journal» (WSJ) gazeti 85 ýaşly Aýatolla Ali Hamaneýiň 54 ýaşly oglunuň üstünde durup geçdi.

Gazetde Müjteba Hamaneýiň öz şahsy güýjuniň ýokdugyny we boýunsunuju terzde hereket edýändigi aýdylýan Reisiniň döwründe kontrrazwedka se howpsuzlyk gulluklarynda täsirini güýçlendirendi aýdyldy. Şeýle-de Baş liderlik üçin Reisiniň taýýarlanýandygynyň pikir edilýändiginiň, emma wertolýotyň awariýa uçramagy bilen bu boýunça sorag alamatlarynyň artýandygy habar berildi.

WSJ-niň hünärmenleriniň pikirine görä, Müjtebe Hamaneýiň kakasynyň ýerine geçme ähtimallygy pes we onuň üns tiňkeleriniň aşagyndan gaça durup, has köp güýç gazaňmagyna garaşylýar

Germaniýanyň Halkara Syýasat we Howpsuzlyk syýasatlary institutynda işleyän eýranly hünärmen Hamidreza Azizi şeýle pikiri öñe sürýär:

— *Soňky ýigrimi ýyl bări işler Müjtebanyň we onuň ülpetyläriniň gözegçiliği astynda. Häzir Hamaneý üçin asul mesele Reisi bilen birmeňzeş aýratynlyklara eýe birini tapmak. Şeýtmek bilen Müjteba köpcüligiň gözüne ilmezden güýjuni artdyryp biler.*

Müjteba Hamaneýiň iýun aýynyň soňunda geçirilmegi meýilleşdirilen prezident saýlawlarynda-da möhüm rol oýnamagyna garaşylýar.

Eýranyň prezidenti wezipesini wagtlayyn ýerine ýetiriji Muhammet Muhbiriňem Müjteba Hamaneýe wepaly adamdygyna yşarat edilýär. 68 ýaşly Muhbir saýlawlara çenli ähli meselelerde kesgitleyji ýagdaýda üç adamlyk geňeşiň bir parçası.

Ol Baş lidere garaşly milliard dollarlyk «Setad» maýa goýum fondunyň başlygy bolup 15 ýyllap oturdy.

Habarda 1969-nyjy ýylда Maşatda doglan Müjteba Hamaneýiň geçmişiniň üstünde-de durlup geçildi. Ol Baş lideriň saýtynda Ryza Pehlewi şanyň döwründe öýleri dökülende kakasynyň urlandygyny gördü.

1979-njy ýylyň rewolýusiýasynfan soň Tährana göçen maşgalanyň kakasy döwlet apparatynda çaltlyk bilen ösen bolsa, ogly 1980-1988-nji ýyllarda Yrak bilen bolan uruşda fronta gitdi. Has soňra Rewolýusion Gwardiyada jogapkärli wezipelere bellenjek adamlar bilen bu ýerde tanyşan Müjtebanyň täsiri aýratynam 2000-nji ýyllaryň ortalarynda giňişleýin agzalyp başlandy.

Üýtgeşmeçiler 2005-nji we 2009-njy ýyllarda Mahmud Ahmedinejadiň özlerine garşı gazanan ýeňişleriniň Müjteba Hamaneý tarapyndan taslanandygyny öňe sürdi.

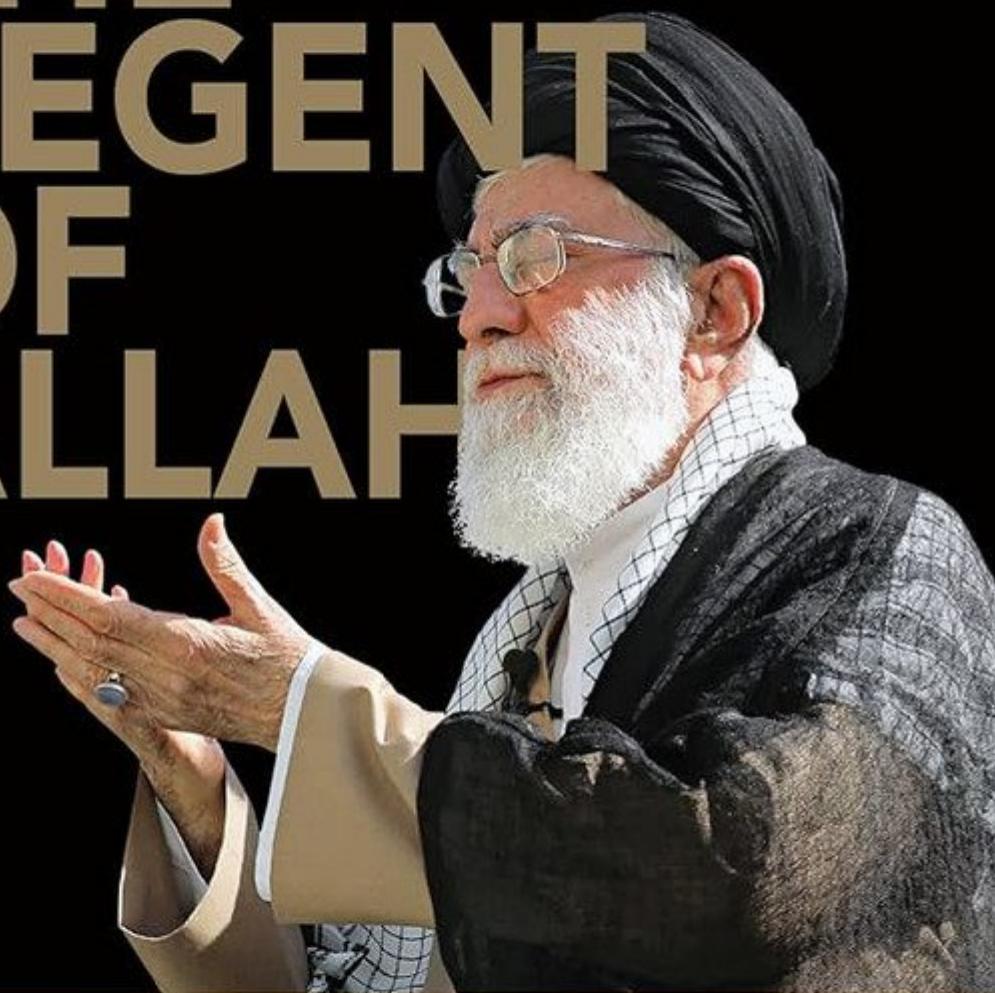
ABŞ 2019-njy ýylда Rewolýusuon Gwardiyá we «Besij» milisiýa otrýadlary bilen «kakasynyň durnuklylygy bozýan pygylaryny we ýurduň içindäki basyş boýunça maksatlaryny ösdürmäge» synanyşmakda aýyplap, onuň adyny sanksiýa berlenleriň sanawyna girizdi.

2022-nji ýylда Mahsa Amininiň tussaglykda ölmeginiň yzyndan ýurt derejesinde edilen gazaply çykyşlarda ýigrenjiň obýektine öwrüldi. Öý tussaglygynda saklanýan öñki prezidentlige kandidat Mirhüseýin Musewi Baş lidere seslenip, şol kürsä oglunuň taýýarlaýandygy hakdaky habarlary ýalana çykarmagy talap etdi. Emma muňa hiç hili jogap berilmeli.

Ali Hamaneý hakda kitap ýazan amerikan-eýran raýaty Mehdi Halaji bularyň barsyna garamazdan aýdylýanlara garşı çykýar: – *Müjtebanyň täze Baş lider bolmagy arzuwlaýandygy hakdaky pikirler tutuşlygyna toslama. Taryhy tejribä goldanyp Hamaneý ne öz oglunuň, ne-de başga birini görkezer öýdemok.*

MEHDI KHALAJI

THE REGENT OF ALLAH

Ali Khamenei's Political Evolution in Iran

Yslam Respublikasyny guran Ruholla Homeýniniň we onuň ýerine

geçen Ali Hamaneýiň Baş liderlik kürsüsiniň atadan ogra geçmegine garşıy çykmagyny yslama ters görmegi-de Halajiniň çaklamalaryny güýçlendirýär.

Müjteba Hamaneýiň döwlet dolandyryş edaralaryndaky tejribesi we dini taýdan taýynlygy-da bu wezipä laýyk görülmeýär.

ABŞ-nyň Tennessi uniwersitetinden Saeid Golkar şeýle diýýär:

– *Möhüm kararlaryň kabul edilen ýerlerinde onlarça ýyllap tejribe toplan Müjteba Hamaneýiň režimdäki gatnaşyklar saklayán adamlary sanardan kän. Bu babatda onuň bilen deňleşip biljek adam ýok. Emma onuň bu wezipä bellenmegi monarhiýany dolap getirip, Hamaneýiň abraýyny ýere döker.*

Käbir hünärmenlerem Ahmet Homeýniniň Müjteba Hamaneýdenem güýcli görüldendigini, emma kakasynyň 1989-njy ýylда aradan çykmagy bilen ýagdaýlaryň üýtgaýdugunu aýdýar. Hamaneý we şol döwrüň prezidenti Ekber Haşimi Rafsanjani bilen oňuşmadyk Ahmet Homeýni 1995-nji ýylда ýaňy 45 ýaşynda aradan çykypdy. Onuň ölüm sebäbininiň infarktdygy mälüm edilipdi.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy. Publisistika